info@payamdaily.ir

نخستین روزنامه صبح البرز

پیام آشنا

شماره ۱۴۰۷
دوشنبه / ۳ تیر / ۱۳۹۸
۲۰ / شوال / ۱۴۴۰
24 / Jun/ 2019

صاحب امتیاز: موسسه همگامان اندیشه زمان
مدیرمسئول: محمود حیدری سردبیر: باهره حیدری
نشانی: کرج، بلوار تعاون، خیابان فرهنگ، جنب کانون کارشناسان رسمی دادگستری
تلفن: ۳۲۵۳۳۸۳۸-۳۲۵۳۴۳۴۳-۰۲۶ فکس ۳۲۵۵۳۸۳۸
فکس اینترنتی پیام آشنا: ۸۹۷۸۶۷۳۹-۰۲۱
امتیاز در طرح ارزیابی کیفی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی: ۴۳/۴۶
چاپ: کارگر

امروز با حافظ

رنگ تزویر پیش ما نبود
شیر سرخیم و افعی سیهیم
وام حافظ بگو که بازدهند
کرده‌ای اعتراف و ما گوهیم

خزانه

جان می دهد چو شمع
برای نسیم صبح
هر کس تمام شب نفس
آتشین زده است
صائب تبریزی

اذان کرج

اوقات شرعی فردا

اذان صبح	طلوع آفتاب	اذان ظهر	غروب آفتاب	اذان مغرب
۰۴:۰۳	۰۵:۵۲	۱۳:۰۹	۲۰:۲۵	۲۰:۴۵

برگه

اگر می خواهی خوشحال باشی، پس باش.
لئوتولستوی

گزارش

نگاهی به نرخ جمعیت جهان تا سال ۲۰۵۰

جهان در حالِ انفجار!

پژوهشگران اظهار کردند: جمعیت هند تا کمتر از یک دهه آینده، بیشتر از چین خواهد شد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از سی‌ان‌ان، در حال حاضر، جمعیت چین و هند حدود ۳۷ درصد از جمعیت جهان را تشکیل می‌دهد؛ چین، نزدیک به ۱.۴۳ میلیارد نفر و هند حدود ۱.۳۷ میلیارد نفر جمعیت دارد.

سازمان ملل متحد گزارش داد که جمعیت هند در حال پیشی گرفتن از پرجمعیت‌ترین کشور جهان، یعنی چین است.

نتایج این گزارش نشان داد که چین با ۱.۴۳ میلیارد نفر و هند با ۱.۳۷ میلیارد نفر در سال ۲۰۱۹ دو کشور پرجمعیت هستند که به ترتیب ۱۹ و ۱۸ درصد از جمعیت جهان را تشکیل می‌دهند. محققان در این بررسی عنوان کردند: جمعیت جهان، به علت عواملی همچون افزایش امید به زندگی در حال افزایش است. تا سال ۲۰۵۰، یک ششم جمعیت جهان بیش از ۶۵ سال سن دارند. تعداد افراد ۸۰ ساله و بیشتر نیز در سال ۲۰۱۹ به ۱۴۳ میلیون نفر می‌رسد و تا سال ۲۰۵۰ این رقم به ۴۲۶ میلیون نفر خواهد رسید.

در حال حاضر، کشورهایی که میزان باروری در آنها پایین است، چین، ایالات متحده، برزیل، بنگلادش، روسیه، ژاپن و ویتنام هستند.

محققان اظهار کردند: بین سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۵۰ انتظار می‌رود که ۵۵ کشور یا منطقه در جهان، با کاهش یک درصدی جمعیت مواجه می‌شوند که اغلب مرتبط با کاهش نرخ باروری و افزایش مهاجرت است.

چین سال‌ها تلاش کرده تا به کاهش جمعیت کمک کند. با توجه به پیری جمعیت و کاهش میزان تولد، سیاست‌های فرزندآوری تغییر کرده تا زوجین تشویق به داشتن فرزند شوند، اما با توجه به افزایش هزینه‌های زندگی، تلاش برای افزایش میزان تولد با شکست مواجه شده است.

بر اساس گزارش سازمان ملل متحد، علاوه بر هند که از چین در افزایش جمعیت، پیشی می‌گیرد، جمعیت نیجریه سومین کشور پرجمعیت جهان نیز تا سال ۲۰۵۰ به ۷۳۳ میلیون نفر خواهد رسید که از جمعیت امریکا عبور می‌کند. پاکستان، به عنوان پنجمین کشور پرجمعیت جهان نیز باقی خواهد ماند.

کارشناسان افزودند: میانگین امید به زندگی هنگام تولد در جهان از ۶۴.۲ در سال ۱۹۹۰ به ۷۲.۶ در سال ۲۰۱۹ افزایش یافته است و انتظار می‌رود که تا سال ۲۰۵۰ به ۷۷.۱ سال برسد.

محققان اظهار کردند: رشد جمعیت در کشورهای فقیر بسیار بیشتر است البته در این کشورها، افراد معمولاً هفت سال کمتر از میانگین جهانی عمر می‌کنند. بیش از نیمی از جمعیت پیش‌بینی شده جهان تا سال ۲۰۵۰ در ۹ کشور هند، نیجریه، پاکستان، کنگو، اتیوپی، تانزانیا، اندونزی، مصر و ایالات متحده هستند.

طبق گزارش سازمان ملل، کشور هند با افزایش جمعیت حدود ۲۷۳ میلیون نفر در بین سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۵۰ قرار است پرجمعیت‌ترین کشور جهان باشد. نرخ باروری جهانی از ۳.۲ تولد در سال ۱۹۹۰ به ۲.۵ تولد در سال ۲۰۱۹ و به ۲.۲ تولد در سال ۲۰۵۰ کاهش می‌یابد. میزان باروری فعلی در هند، ۲.۲ تولد برای هر زن است.

سازمان ملل متحد این گزارش را با استفاده از روند جمعیت شناختی و الگوهای مربوط به باروری، مرگ و میر و مهاجرت جمع‌آوری کرده و هدف آن است که این اطلاعات در اختیار دولت‌ها قرار گیرد تا به اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد دست یابند.

گزارش

روزانه ۵۸ هزار تن تولید زباله در کشور
ارزش تقریبی هر تن؛ ۴۰۰ هزار تومان

زباله هم مانند بسیاری از بخش‌های دیگر صاحب اقتصاد شده است. در سال‌های نه‌چندان دور خلاصی از شر زباله‌های شهری و صنعتی به یک معضل زیست محیطی برای کشورها تبدیل شده بود، ولی اکنون همین زباله‌ها در خدمت رشد و توسعه کشورها قرار گرفته و سالانه میلیاردها دلار ارزش افزوده برای اقتصاد جهان خلق می‌کند. با این حال درمیان کشورهای دنیا و حتی صنعتی‌ها هنوز فاصله زیادی تا بازیافت صد درصدی وجود دارد.

براساس تازه‌ترین آمارهای اعلام شده سالانه در جهان حدود ۲ میلیارد تن زباله صنعتی و شهری تولید می‌شود که ارزش بازار آن از مرحله جمع آوری تا بازیافت، به ۵۰۰ میلیارد دلار می‌رسد.

طبق آمارهای منتشرشده، روزانه بیش از ۵.۳ میلیون تن زباله در جهان تولید می‌شود. براساس اعلام سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۱۸ سرانه تولید جهانی زباله در هر روز برابر با ۳۰۰ گرم است. این درحالی است که این رقم برای ایرانی‌ها به بیش از ۷۱۰ گرم و برای تهرانی‌ها ۷۹۰ گرم یعنی ۲.۵ برابر متوسط جهانی است.

این درحالی است که ارزش افزوده بازیافت زباله به اندازه‌ای است که ۱۵ درصد تولید ناخالص داخلی برخی کشورهای صنعتی را شامل می‌شود؛ درحالی که در جهان به طور متوسط ۷۰ درصد زباله‌های تولید شده بازیافت می‌شود این رقم به صورت خوش‌بینانه به ۲۰ درصد می‌رسد.

این عدد بدان معناست که سالانه ۱۶ میلیون تن زباله در کشور در زیر خاک دفن و در این بین، تنها دو درصد دفن‌ها طبق اصول بهداشتی انجام می‌شود. طبق آمارهای جهانی، در استرالیا با توجه به شرایط زمین ۷۰ درصد پسماند دفن و ۳۰ درصد به‌صورت بازیافت، در ایتالیا ۵۴ درصد دفن، ۱۲ درصد بازیافت و ۳۳ درصد کمپوست، در ژاپن تنها سه درصد دفن، ۱۷ درصد بازیافت مواد و ۷۴ درصد بازیافت انرژی، در سوئیس یک درصد دفن، ۳۳ درصد بازیافت مواد، ۵۰ درصد بازیافت انرژی و ۱۶ درصد کمپوست، در امریکا ۵۴ درصد دفن، ۲۴ درصد بازیافت مواد، ۱۴ درصد بازیافت انرژی و هشت درصد بازیافت کمپوست صورت می‌گیرد.

تولید روزانه ۵۸ هزار تن زباله در ایران

طبق اعلام رسمی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور روزانه ۵۸ هزار تن زباله در شهرها و روستاهای کشور تولید می‌شود که ۷۵ درصد از آن دفن می‌شود. اما دفن غیربهداشتی این حجم از زباله باعث شده است تا سالانه ۵۰ هزار میلیارد تومان به محیط زیست خسارت وارد شود. این درحالی است که تنها ۵ درصد از زباله‌ها براساس استانداردهای بهداشتی دفن می‌شود. با توجه به خسارات سنگین دفن زباله در کشور از دوره فعالیت دولت یازدهم و در قانون برنامه ششم توسعه، مدیریت پسماند به یکی از اولویت‌های دولت تبدیل شد. بدین ترتیب براساس برنامه ششم توسعه دولت موظف است که اقدامات مهمی را با کمک دستگاه‌های ذیربط انجام دهد.

در اجرای اصل ۱۲۳ قانون اساسی، قانون هوای پاک که با عنوان لایحه اصلاح قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده بود، با تصویب در جلسه علنی ۲۵ تیرماه سال گذشته و تأیید شورای نگهبان، برای اجرا به رئیس جمهوری ابلاغ شد.

طبق قانون هوای پاک، انباشت پسماندهای بیمارستانی و صنعتی در معابر عمومی و فضای باز یا سوزاندن آنها و انباشتن پسماندهای خانگی و ساختمانی در معابر عمومی و فضای باز خارج از مکان‌های تعیین شده توسط شهرداری‌ها و دهیاری‌ها یا سوزاندن آنها و همچنین سوزاندن بقایای گیاهی اراضی زراعی پس از برداشت محصول ممنوع است و متخلف حسب مورد به جزای نقدی درجه شش قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شود.

همچنین در تبصره ۲ ماده ۲۰ قانون هوای پاک تأکید شده است، دولت و شهرداری‌ها موظفند ظرف مدت سه سال پس از ابلاغ این قانون برای شهرهای مختلف زمینه‌های تبدیل این پسماندها به انرژی یا کود را با کمک بخش خصوصی فراهم کنند.

بودجه مدیریت پسماند ۸ برابر شد

تا قبل از سال ۹۵ میزان تخصیص اعتبار در بخش مدیریت پسماند تنها ۶ میلیارد تومان بود که با تغییر اولویت‌ها این رقم در سال‌های بعد به ۵۰ میلیارد تومان افزایش یافت. آن گونه که سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها اعلام کرده است، برای تک تک هزار و ۲۵۰ شهر و ۳۳ هزار و ۸۰۰ روستای کشور در مدیریت پسماند برنامه‌ریزی شده است و برای این منظور کشور به ۲۵۹ منطقه تقسیم شده است.

براساس آمار سازمان بازیافت، روزانه بیش از ۵۸ هزار تن و سالانه بیش از ۲۱ میلیون تن زباله در ایران تولید می‌شود که ارزش تقریبی هر تن زباله ۴۰۰ هزار تومان است.

بررسی گردش مالی این صنعت نشان می‌دهد که خرید و فروش زباله تنها در تهران ماهانه ۶۰ میلیارد تومان برای متولیان آن گردش مالی به همراه می‌آورد. براین اساس گردش مالی بازار زباله ایران به سالانه ۶ هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان می‌رسد.

طی هفته‌های اخیر «احمد میدری» معاون رفاه اجتماعی، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در گفت‌وگو با ایرنا از گردش مالی بیش از دو هزار میلیارد تومانی تفکیک زباله تنها در شهر تهران خبر داده بود که سهم شهرداری امسال به ۲۰۰ میلیارد تومان می‌رسد، سهم نیروی کار از این اقتصاد ۳۰۰ میلیارد تومان و بقیه سهم دلالان است.

همچنین براساس پژوهشی که توسط محققان دانشگاه خوارزمی انجام شده در کشور ایران روزانه در حدود ۵۰ هزار تن زباله تولید می‌شود که سهم شهری همچون تهران در تولید زباله، نزدیک به هفت هزار و ۵۰۰ تن در روزهای معمول سال و ۱۱ هزار تن در روزهای پایانی سال است.

۴۰ میلیارد دلار ارزش زباله‌های چین

طبق برخی آمار منتشرشده، ارزش بازیافت زباله در چین ۴۰ میلیارد دلار است، درواقع چینی‌ها تنها به بازیافت زباله‌های تولیدی خود اقدام نمی‌کنند، بلکه دست به واردات زباله زده و از این محل سودهای کلانی کسب کرده اند. منطقه زباله‌های الکترونیکی چین ۲۰ تن طلا در سال از لوازم الکترونیکی قدیمی استخراج می‌کرد که این میزان تقریباً برابر با ۱۰ درصد از استخراج طلا از معادن امریکا است. البته کشور چین در تازه‌ترین اقدام خود به سازمان تجارت جهانی اعلام کرده که در پی ممنوع کردن واردات انواع زباله‌های قابل بازیافت است. براین اساس، شرکت‌ها در سراسر جهان که پیش از این زباله‌های خود را به منظور بازیافت به این کشور می‌فرستادند، به‌دنبال مقصد جدیدی برای زباله‌هایشان هستند. ژاپن یکی از مقصدهای جدید واردات زباله نام برده می‌شود. درهمین راستا شرکت میتسوبیشی بیش از ۱۰۰ میلیون دلار برای ایجاد کارخانه‌های تصفیه فلزات گرانبها از قراضه‌های الکترونیکی سرمایه‌گذاری کرده است و در نظر دارد تا در آینده‌ای نزدیک تصفیه لیتیوم در باتری‌های خودرو را هم دنبال کند.

۴۲۰۰ برابر برج ایفل زباله الکترونیکی تولید می‌شود

براساس گزارش منتشرشده از سوی اتحادیه جهانی مخابرات (ITU) از تولید زباله‌های الکترونیکی در سال ۲۰۱۶ حدود ۴۴.۷ میلیون تن زباله در دنیا تولید شده که معادل ۴۲۰۰ برابر ارتفاع برج ایفل است. در این میان، تنها ۲۰ درصد از آنها در سال ۲۰۱۶ بازیافت شده است. هر فرد ساکن روی کره زمین در سال گذشته ۶.۱ کیلوگرم زباله الکترونیکی تولید کرده و پیش‌بینی می‌شود این رقم تا سال ۲۰۲۱ به ۶.۸ کیلوگرم به ازای هر نفر برسد و درمجموع حجم زباله تا سال ۲۰۲۱ به ۵۲.۲ میلیون تن می‌رسد.

این گزارش نشان می‌دهد ایرانی‌ها در سال ۲۰۱۶ بالغ بر ۶۳۰ هزار کیلوگرم زباله الکترونیکی تولید کرده‌اند که سهم هر ایرانی از این مقدار حدود ۷.۶ کیلوگرم است. بدین ترتیب ایرانی‌ها ۱.۵ کیلو بیش از سرانه جهانی زباله الکترونیکی تولید می‌کنند.

درمجموع، تنها ۲۰ درصد زباله‌های الکترونیکی تولید شده بازیافت می‌شود و حدود ۳۵.۸ میلیون تن آن به همان شکل رها می‌شوند و از این میزان، ۳۴.۱ میلیون تن سرنوشت نامعلومی دارند.

سیاوش رضایی

یادداشت

در حواشی فیلمی از خانم بازیگر

ایران- فیلمی که از ستاره اسکندری بازیگر در ترکیه گرفته شده بسرعت در شبکه‌های اجتماعی پخش شد. این فیلم در ترکیه گرفته شده و علت توجه به آن هم این بود که اسکندری حجاب نداشت. کاربرانی به این مسأله اعتراض می‌کردند و کسانی هم به حرف‌های قبلی او درباره حجاب اشاره می‌کردند و رفتار او را تشاته ریاکاری می‌دانستند. در نوشته‌های کاربران درباره این موضوع به اینکه دیروز روزنامه کیهان هم به این مسأله پرداخت و خواستار برخورد با اسکندری و بازیگران دیگر شد اشاره می‌شد: آیتاز پیروی: «من این حجم خشم رو نمی‌فهمم و اینکه چطور این حق رو در خودشون می‌بینن فیلم بگیرن و بدون اجازه طرف پخش کنن! منطق اینکه ایشون سلبریتی بودن و پی این رو به تن مالیدن کهنه شده!»، مهران: «واقعاً ستاره اسکندری رو تو خیابون ببینید می‌شناسید؟ تازه اونم با چهره بدون حجاب که کلی فرق می‌کند. من فوق فوقش بتونم خانم معتمدآریا رو بشناسم»، زویی گلس: «یعنی الآن اون خانومی که از ستاره اسکندری فیلم گرفت، خبر چند سال پیش فلان‌تیوز رو درباره حمایت این بازیگر از حجاب یادش بود؟ بابا چه پیگیر»، شیوان: «کمی هم متفاوت فکر کنیم. قضیه خانم اسکندری یک شوآف از طرف خودش بوده برای مطرح شدن. هنرپیشه‌ها تیاز به دیده شدن دارن»، علی: «تازگی هرکی یه سلبریتی تو خارج می‌بینه با دوربین میفته دنبالش تا از تفاوت ظاهرش با ایران لایک جمع کنه!»، رضا دولت: «بعد از کشف حجاب نگار جواهریان چند روز پیش ستاره اسکندری در ترکیه بدون حجاب در حال خرید بوده. آیا به سلبریتی‌ها دستور رسیده که قبح شکنی کنند. مسئولین توجه دارن که چراغ خاموش دارن به خطوط قرمز اسلام حمله می‌کنند»، تواهو: «الان جوری شده که سلبریتی‌ها داخل ایران احساس آزادی و آسایش بیشتری دارن تا خارج»، شیلر: «با تون ریا و تزویر خوردنشون مشکل داریم»، الهام وی: «فیلم‌ها گرفته می‌شن چون بازدیدکننده دارن، دیده می‌شن. اگر آزار می‌بینید اولین قدم اینه که بازش نکنید، تبیتید و در موردشون حرف نزنید. شاید یه روز مردم دست برداشتن از اینکه از هر چیزی فیلم و عکس بگیرن».

تیلوفر: «ستاره اسکندری و سلبریتی آخه؟ یه چیز بگین که به این بیچاره بخوره؟ ستاره یه عمر در سالن‌های تئاتر خاک خورد و زحمت کشید. احتمالاً بعضی‌ها معنی سلبریتی رو هنوز نمی‌دانند»، حمید کارگر: «پای پاپاراتزی به فضای رسانه ای ایران باز شده است. اگر «فتوژورنالیسم افشاگرانه» در غرب بیشتر برای درآمدزایی است، اینجا مقاصد دیگری (اغراض سیاسی...) را پی می‌گیرد. هرچه شهرت بیشتر، شفافیت دیوارهای حریم خصوصی بیشتر! گریزی نیست اما کاش مهربانتر باشیم»، شیمی دان شکاک: «مواضع کیهان و براندازها تو ماجرای بازیگرها شبیه به هم نیست؟»

اروپا در انتظار موج شدید گرما

ایسنا- پیش‌بینی‌های هواشناسی حاکی از آن است که تا هفته آینده دمای هوا در اروپا با افزایشی شدید به ۴۰ درجه سانتی گراد می‌رسد و گرمایی بی‌سابقه در ماه ژوئن بیشتر نقاط غرب اروپا را فرا می‌گیرد.

اوایل این هفته موج گرمایی که از سمت مراکش در شمال آفریقا و اسپانیا می‌آید، انگلیس تا بلژیک و یونان را درنوردیده و تا اواسط هفته به اوج خود می‌رسد.

آژانس هواشناسی اسپانیا هشدار زرد رنگ هواشناسی برای امروز (یکشنبه) صادر کرده و اعلام کرده این کشور احتمالا مانند سال گذشته تابستانی گرم‌تر از معمول را تجربه خواهد کرد.

پیش‌بینی‌ها در آلمان، بلژیک و سوئیس حاکی از آن است که روز سه‌شنبه دمای هوا به ۳۷ درجه سانتی گراد و روز چهارشنبه به ۳۸ درجه سانتی گراد خواهد رسید. اداره هواشناسی انگلیس نیز اعلام کرده که ممکن است موج گرما منجر به وقوع "طوفان‌هایی شدید" شود و انگلیس شاهد آب و هوایی گرم، مرطوب و ناپایدار خواهد بود.

یونان نیز یکی دیگر از کشورهایی است که تحت تاثیر این موج گرما قرار خواهد گرفت و دمای آن تا آخر هفته به ۳۹ درجه سانتی گراد می‌رسد. هواشناسی فرانسه نیز اعلام کرده که این موج گرما بی‌تردید موجب شکسته شدن رکورد گرمای این کشور شده و ماه ژوئنی بی‌سابقه در انتظار فرانسه است.

در تابستان سال ۲۰۰۳ میلادی، فرانسه در معرض موج گرمای شدیدی قرار گرفت که منجر به مرگ نزدیک به ۱۵ هزار نفر شد و اغلب آن‌ها سالمند بودند. پیش‌بینی شده دمای هوای فرانسه به ۳۵ تا ۴۰ درجه سانتی گراد برسد که در شب‌ها نیز همچنان بالا باقی مانده و کم‌ترین کاهش را داشته باشد.

بنابر گزارش خبرگزاری فرانسه، کارشناسان هواشناسی خاطر نشان کرده‌اند که این موج گرمای شدید بار دیگر اثرات گرمایش جهانی روی کره زمین را نشان می‌دهد و این شرایط آب و هوایی احتمالا از این پس شیوع بیش‌تری می‌یابد.

ابلاغ آیین‌نامه توریسم سلامت

دنیای اقتصاد- آیین‌نامه تاسیس و بهره‌برداری شرکت‌های تسهیل گر ارائه خدمات تشخیصی درمانی به گردشگران سلامت، تدوین و ابلاغ شد.

به گزارش «ایسنا»، ۲۴ اردیبهشت ماه سال جاری تفاهم‌نامه‌ای جهت تسهیل صدور مجوزها و بهبود فرآیندهای گردشگری سلامت کشور بین وزارت بهداشت و سازمان میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری به امضا رسید که براساس آن آیین‌نامه‌ای مبنی بر صدور مجوز گردشگری سلامت برای شرکت‌های تسهیل گر ارائه خدمات گردشگری سلامت منتشر شد.

به گزارش «دنیای اقتصاد»، در مقدمه این آیین‌نامه آمده که وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های مرتبط از جمله وزارت امور خارجه، سازمان نظام پزشکی، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، اتاق بازرگانی و صدا و سیما نسبت به تدوین سیاست‌ها و آیین نامه‌های مربوطه اقدام کرده است. از مهم‌ترین اهداف این آیین‌نامه جلوگیری از فعالیت غیرقانونی فعالان فاقد صلاحیت در صنعت گردشگری سلامت و همچنین ایجاد بستر مناسب برای رقابت سالم بین شرکت‌های تسهیل گر ارائه خدمات تشخیصی درمانی عنوان شد. استفاده از توان کارشناسی و قابلیت‌های بخش خصوصی در جهت ارتقای سطح کیفی خدمات گردشگری سلامت، ایجاد وحدت رویه و جلوگیری از رفتارهای سلیقه‌ای درزمینه ارائه خدمات تشخیصی درمانی به گردشگران سلامت و هدایت گردشگران سلامت به منظور انتخاب بهینه شرکت‌های دارای مجوز رسمی و استانداردهای مصوب که بتواند نیازها و انتظارات آنها را برآورده سازد، از دیگر اهداف این آیین‌نامه عنوان شده است.

با شعرای کرج

تو

در سکوت
هم همه ی آواز ستارگان
گوش های جهان را نوازش می کند

تو ایستاده ای، در مقابلم
و حریم چشمانت، آینه ی تمام قد صلابتم
در اسارت سیاهی های عمیق
مردمکان هراسانی است
که به سوی دستانم در حال فرارند

پیگیر چشمان توام
خانه ی امید، مکان امن آرامش
و زیارتگاه عاشق، در میدان گاه حضور معشوق

تو دیداری
در شهری غریب
حضوری ناخواسته در برابر دیدگانم
ستاره ای در آسمان شبهایم
که هم همه های سکوتم از ندای درون توست
رهنمای گمشدگی هایم
در بیابان های بی قراری ام

بهروز رحیمی

دیدگاه

«جامعه‌شناسی ادبیات» یا «اجتماعیات در ادبیات»

جامعه‌شناسی ادبیات یکی از شاخه‌های علم جامعه‌شناسی است و مثل سایر شاخه‌های این علم، به روشی نظام‌مند، بی‌غرض، سرد و جدا با موضوع خود مواجه می‌شود. همچنان که در سایر شاخه‌های جامعه‌شناسی، هیچ موضوعی نیست که تاب نگاه تیز و ناقد جامعه‌شناس را بیاورد، در جامعه‌شناسی ادبیات هم هیچ موضوع ادبی‌ای، مقدس، مبتنی بر امر استعلایی و ناقته‌ی جدابافته تلقی نمی‌شود و اثر ادبی در وهله‌ی نخست به‌منزله‌ی یک موضوع، امری در خور موشکافی، تبیین و تحلیل و حتی «تقلیل» در نظر گرفته می‌شود و این‌ها همه برخلاف آن چیزی است که معمولاً در ساحت ادبیات و نقد ادبی مرسوم می‌گذرد.

در نقد ادبی معمولاً آنچه اهمیت دارد، ساختار درونی اثر، صورت خیالی، استعاره، نحوه‌ی ترسیم شخصیت، طرح و از این قبیل است و امور بیرونی، اگر هم توجهی برانگیزند، صرفاً به‌عنوان پس‌زمینه در نظر گرفته می‌شوند. منتقد ادبی غالباً دشمن هرگونه رویکرد بیرونی به اثر است. ازهمین‌روست که پیر بوردیو معتقد است که جامعه‌شناسی هنر (و ادبیات) نمی‌توانند به‌خوبی بر یک بستر قرار گیرند.

در خود حوزه‌ی جامعه‌شناسی نیز از همان آغاز، جامعه‌شناسی ادبیات با اقبال چندانی مواجه نشد. کنت و اسپنسر در قرن نوزدهم و دورکیم و وبر در قرن بیستم، فقط به‌طور اتفاقی به ادبیات پرداختند. شاید تنها مارکس بود که بیشتر از آن‌ها به ادبیات توجه نشان داد، اما آرای او در زمینه‌ی ادبیات پراکنده و غیرمدون و گاه متناقض است. شاید ازهمین‌روست که جامعه‌شناسی ادبیات در مقایسه با سایر شاخه‌های جامعه‌شناسی در حوزه‌هایی مثل سیاست، آموزش‌وپرورش، تغییرات اجتماعی و دین، نتوانست چنان که باید تثبیت شود و مشروعیت پیدا کند. هم در حوزه‌ی نظریه و هم در حوزه‌ی پژوهش، کار چندانی که دارای دقت علمی باشد صورت نگرفته است. بنابراین تعجب‌آور نیست که بیشتر کسانی که دست به مطالعات جامعه‌شناسی ادبیات زده‌اند، خود مشخصاً جامعه‌شناس نبودند. از جمله ایان وات، ریموند ویلیامز، ریچارد هوگارث، فرانک کرمود، کنت بروک و ماری مک کارتی. در ایران وضع جامعه‌شناسی ادبیات بهتر از اینکه هیچ، بسیار بدتر است. از آن رو که جامعه‌شناسی ادبیات دست‌به‌گریبان مسائلی است که جامعه‌شناسی در کل با آن درگیر است. از جمله مسائل ناشی از مقاومت در برابر نهادینه شدن آن، مستقل شدن آن از سایر میدان‌های قدرت و سیاست و اقتصاد و از طرفی هم با مسائل خاص خودش روبه‌روست که ناشی از فقدان یک سنت نیرومند پژوهشی، عدم تثبیت، فقدان وجه و احترام در میان خود جامعه‌شناسان در حدی که به‌صورت درسی نخودی تلقی می‌شود که «اختیاری» است و دانشجو در «گرفتن» یا «نگرفتن» آن مختار است و بعید نیست در دانشگاه‌هایی که حتی خود جامعه‌شناسی از ادبیات مستقل دانسته نشده است (مثل دانشگاه اصفهان) بشنویم که درس جامعه‌شناسی ادبیات را دو استاد مشترکاً تدریس می‌کنند: نصف ترم را یک استاد جامعه‌شناس و نصف ترم را یک استاد ادبیات. از ترکیب این دو، جامعه‌شناسی ادبیات به وجود می‌آید به‌جز این، جامعه‌شناسی ادبیات در ایران تا مدت‌ها به‌صورت «اجتماعیات در ادبیات» تدریس می‌شد. چنان که می‌دانیم، کانون توجه جامعه‌شناسی ادبیات، رابطه‌ی میان اثر هنری، مخاطبانش و ساختار اجتماعی‌ای است که اثر در آن تولید و درک می‌شود و می‌خواهد ببیند یک اثر ادبی چگونه در شرایطی خاص به وجود می‌آید و سنت‌های فرهنگی و ترتیبات اجتماعی چه تأثیری بر تخیل نویسنده می‌گذارند. اما در «اجتماعیات در ادبیات» کوشش بر این است که ببینیم نویسنده یا شاعر چگونه مفاهیم جامعه‌شناسی را به زبان ادبی بیان کرده‌اند. مثلاً مفهوم آنومی یا بی‌هنجاری را، که از اصطلاحات دورکیم است، در آثار دیکنز و داستایوفسکی جست‌وجو کنیم یا مفهوم بوروکراسی را، که از اصطلاحات ماکس وبر است، در آثار کافکا بیابیم و از طرف دیگر ببینیم شرایط و اوضاع و احوال یک دوره چگونه در اثر یک نویسنده یا شاعر منعکس شده است. مثلاً برخی از اشعار انوری بازتابی است از ناامنی دوره‌ای که او در آن می‌زیست و یا نحوه‌ی حکومت شاه ابواسحاق از یک طرف و امیر مبارزالدین محمد از طرفی دیگر، دو واکنش متفاوت در شعر حافظ برانگیخته‌اند.

سنت دیرپای ادبیات فارسی «بت»های تعرض‌ناپذیر این ادبیات، از جمله فردوسی، حافظ و سعدی و متولیان محافظه‌کار آن‌ها در دانشگاه‌ها، دانشی به نام جامعه‌شناسی ادبیات را به ذوقیات و اخوانیاتی از گونه‌ی «اجتماعات در ادبیات» تبدیل می‌کند.

شاپور بهیان

از تمام خوانندگان پیام آشنا می خواهیم، یکی از مهم ترین مشکلاتی که در محله ی زندگی خود با آن دست به گریبان هستید برایمان پیامک کنید تا در ستون «پیامک های وارده» با نام تان- در صورت تمایل- منتشر شود.

SMS

محک
امروز بهترین فرصت است
برای پیوستن به جمع درمان یاران